

ENNAKKOTIEDOT EI-AMMATTIMAISALLE SIOITTAJALLE

1 TIETOJA OMA SÄÄSTÖPANKKI OYJ:STA

Tämä tiedote sisältää sijoituspalvelulain edellyttämät ennakotiedot, jotka on annettava ei-ammattimaiselle sijoittajalle ennen sijoituspalvelun tai oheispalvelun tarjoamista.

Kaikki ennakotiedot, sopimusehdot sekä asiakaspalvelu annetaan Suomen kielellä. Sopimukseen sovelletaan Suomen lakia ja tiedot annetaan Suomen lainsäädännön mukaisina.

1.1 Tiedot palvelutarjoajasta ja sen valvojasta

Oma Säästöpankki Oyj:lle (myöhemmin pankki) on myönnetty voimassa oleva luottolaitoslain mukainen toimilupa luottolaitostoiminnan ja sijoituspalvelulain mukaisen sijoitus- ja oheispalvelutoiminnan harjoittamiseen. Pankin liiketoimintaa valvoo Finanssivalvonta, Snellmaninkatu 6, PL 103, 00101 Helsinki.

Oma Säästöpankin konttorikohtaiset yhteystiedot löytyvät osoitteesta www.omasp.fi.

1.2 Sijoittajien korvausrahasasto

Pankki kuuluu sijoittajien korvausrahastoon. Korvausrahastoon kuuluminen on pakollista kaikille suomalaisille sijoituspalveluyrityksille ja sijoituspalvelua tarjoaville suomalaisille luottolaitoksille (Laki sijoituspalveluyrityksistä). Korvausrahasaston tarkoituksena on turvata sen jäsenenä olevien sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten korvausrahasaston suojan piiriin kuuluvien sijoittajien saamiset jäsenen maksukyvyttömyystilanteessa, jos jäsen ei pysty maksamaan sijoittajan saamia sopimuksen mukaisesti. Sijoittajat ovat arvopaperimarkkinalain 4 §:ssä jaettu liiketoimintansa, ammattitaitonsa ja sijoituskokemuksensa perusteella ammattimaisiin ja ei-ammattimaisiin sijoittajiin. Korvausrahasasto korvaa niiden sijoittajien saamia, jotka on luokiteltu ei-ammattimaisiksi.

Korvausrahasasto ei korvaa esimerkiksi osakekurssien laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita, joten asiakas vastaa edelleen omien sijoituspäätöstensä seurauksista. Korvausrahasasto ei myöskään korvaa sellaisen sijoittajan saamia, joka on aiheuttanut sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen taloudelliset vaikeudet, hyötynyt niistä tai vaikeuttanut niitä.

Korvausrahasaston suojan piiriin kuuluvat seuraavat sijoituspalvelut: arvopaperivälitys, markkinatakaus,

arvopaperikaupinta, emission järjestäminen, emissiotakaus, omaisuudenhoito sekä sijoituskohteiden säilytys - ja hoitopalvelu. Suojattavia saamia ovat sijoittajalle kuuluvat käteisvarat ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 2 §:ssä määritellyt sijoituskohteet (esim. osakkeet ja joukkovelkakirjalainat).

Korvausrahasastosuoja ei kata esim. sijoitusrahastotoimintaa, sijoitussidonnaisia vakuutuksia eikä pankkitalletuksia (viimeksi mainittu katetaan pääsääntöisesti talletussuojarahastosta).

Sijoittajaa kohti maksettava korvaussumma on 90 % hänen saatavistaan kyseiseltä sijoituspalveluyritykseltä tai luottolaitokselta, kuitenkin enintään 20.000 euroa. Korvaus lasketaan sen päivän markkina-arvon mukaan, jona Rahoitustarkastus teki korvausvelvollisuudesta päätöksen tai jona kyseinen sijoituspalveluyritys tai luottolaitos asetettiin maksukyvyttömyysmenettelyyn - aikaisempi päivä on ratkaiseva.

1.2.1 Korvausrahasaston suhdetalletussuojarahastoon

Siinä tapauksessa, että luottolaitos maksukyvyttömyyden vuoksi ei pysty maksamaan tallettajan saamia tämän tilillä luottolaitoksessa tai tallettajan riidattomia ja eräänäntyneitä saamia, joita ei ole vielä kirjattu tilille, saamiset maksetaan talletussuojan varoista. Saamiset kuuluvat kulloinkin voimassa olevan talletussuojan piiriin laissa säädettyssä laajuudessa.

Korvausrahasasto turvaa kuitenkin yllämainitut saamiset, mikäli tilillä luottolaitoksen sijoittajan kanssa tekemän sopimuksen nojalla voidaan käyttää ainoastaan sijoituspalveluun tai säilytyspalveluun.

Asiakkaan varat ovat joko talletussuojarahaston tai korvausrahasaston suojan piirissä, eikä samoilla varoilla voi olla kaksinkertaista suojaa.

1.3 Talletussuojarahasto

Pankki kuuluu talletussuojarahastoon. Talletussuojarahasto turvaa pankin tallettajien saatavia pankilta, mikäli pankki ei itse pysty maksamaan varoja asiakkaalle. Tallettajan varat ovat suojattuja 100 000 euroon asti.

1.4 Asiakasvarojen säilyttäminen

Arvo-osuusmuotoiset asiakasvarat säilytetään erillään toisistaan ja erillään pankin varoista. Fyysiset arvopaperit säilytetään pankin holvissa aakkosjärjestyksessä. Arvopapereiden säilytyksestä peritään palkkio, joka

ilmenee kulloinkin voimassa olevasta sijoituspalveluiden hinnastosta.

1.5 Asiakaspalautteiden käsittely

Pankki ottaa vastaan asiakkaiden antamia suullisia ja kirjallisia palautteita heidän saamastaan palveluista. Myönteiset ja kielteiset palautteet kirjataan pankin käyttämään atk-järjestelmään ja säilytetään atk-järjestelmässä kohtuullisen ajan.

1.6 Eturistiriitojen tunnistamista ja ehkäisemistä koskevat periaatteet

Eturistiriidalla tarkoitetaan poikkeuksellista sijoituspalvelun tarjoamiseen liittyvää tilannetta esim. asiakkaan ja pankin välillä, johon voi liittyä asiakkaan etuihin kohdistuva merkittävä riski. Eturistiriita voi syntyä myös pankin ja sen henkilökunnan välille tai kahden asiakkaan välille.

Eturistiriitatilanne voi olla kyseessä esimerkiksi, jos pankilla tai sen henkilökuntaan kuuluvalla tai pankin toisella asiakkaalla on kyseiseen palveluun liittyvä toisen edusta poikkeava etu tai intressi.

Pankki pyrkii ensisijaisesti tunnistamaan ja ehkäisemään aktiivisesti mahdolliset eturistiriitatilanteet mm. erilaisten organisatoristen ja hallinnollisten toimenpiteiden avulla. Toimenpiteet vaihtelevat sen mukaan, mistä liiketoiminnasta tai palvelusta on kyse. Yleisesti käytettyjä keinoja ovat mm.

- henkilöiden tai toimintojen välisten tietojen vaihdon estäminen ja valvominen esim. erillisten tietojärjestelmien ja käyttövaltuuksien avulla
- toimintojen ja toimitilojen asianmukainen erottaminen
- henkilökunnan ja johdon kaupankäyntisäännöt
- henkilökunnan ja johdon sivutoimia koskevat periaatteet sekä eettiset ohjeet

Edellä mainittujen periaatteiden noudattamista valvotaan pankissa säännöllisesti. Pankki kiinnittää erityistä huomiota eturistiriitojen tunnistamiseen ja ehkäisemiseen sijoitusneuvonnassa, sijoitustutkimuksessa, omaisuudenhoidossa, toimeksiantojen välityksessä sekä liikkeeseenlaskupalveluissa.

Jos eturistiriitatilannetta ei edellä mainituista toimenpiteistä huolimatta voida välttää, asiakkaalle kerrotaan eturistiriitatilanteen luonne ja syyt ennen liiketoimen suorittamista. Asiakas harkitsee itsenäisesti, haluaako hän kerrotusta ristiriitatilanteesta huolimatta, että liiketoimi suoritetaan. Pankki voi myös kieltäytyä

sijoituspalvelun tarjoamisesta eturistiriitatilanteessa. Pankki tarkistaa eturistiriitoja koskevien toimintaperiaatteiden sisällön ja ajantasaisuuden säännöllisesti.

1.7 Pankin saamat palkkiot

Pankki saa osan myymiensä rahastojen merkintä- ja lunastuspalkkioista ja rahastojen maksamista hallinnointipalkkiosta sekä osan rahastovarainhoidossa käytettyjen rahastojen maksamista hallinnointipalkkioista. Pankin saama osa on sovittu prosentiosuutena rahastoyhtiön perimästä palkkiosta. Välittämiensä indeksilainojen osalta pankki saa merkintäpalkkion ja pankkien kokonaisymyynnin perusteella määräytyvän osan lainan kokonaismarginaalista. PS-eläkesopimuksesta pankki saa hoito- ja nostomaksun sekä alla olevista sijoituskohteista normaalit palkkiot.

2 ASIAKASLUOKITTELU

Sijoituspalvelulain mukaan pankin on arvopaperinvälittäjänä ilmoitettava asiakkaalle tämän luokittelusta ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi, ammattimaiseksi asiakkaaksi tai hyväksyttäväksi vastapuoleksi. Luokittelu tapahtuu suoraan lain nojalla ja sijoituspalvelulaki sisältää yksityiskohtaiset määräykset luokitteluun vaikuttavista tekijöistä. Asiakkaan luokittelulla on vaikutusta sijoittajansuojan laajuuteen sekä sovellettavaksi tuleviin menettelytapasääntöihin.

2.1 Hakemus tulla luokitelluksi toisessa asiakasluokassa

Asiakkaalla on oikeus hakea pankin tekemän asiakasluokittelun muuttamista. Luokittelun muuttamista koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti. Luokittelun muuttamisella voi olla vaikutusta sijoittajansuojaan ja menettelytapasäännösten soveltamiseen.

Ammattimaista asiakasta voidaan tämän hakemuksesta kohdella ei-ammattimaisena asiakkaana tai hyväksyttävänä vastapuolena. Myös ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi luokiteltu asiakas voi hakemuksesta tulla kohdelluksi ammattimaisena asiakkaana. Hyväksyttäväksi vastapuoleksi luokiteltu asiakas voi hakemuksesta tulla kohdelluksi ammattimaisena tai ei-ammattimaisena asiakkaana. Pankki harkitsee tapauskohtaisesti luokittelun muuttamisen edellytyksiä ja sitä hyväksyykö se asiakkaan hakemuksen.

Ammattimaisella asiakkaalla on velvollisuus pyytää ei-ammattimaisen asiakkaan kohtelua, jos asiakas katsoo,

ettei sillä ole riittävää kokemusta ja tietämystä arvioida tai hallita palveluun tai liiketoimeen liittyviä riskejä.

2.2 Luokittelun vaikutukset sijoittajan suojaan

Suomen lainsäädännön mukaan ei-ammattimaiset asiakkaat ovat Sijoittajien korvausrahaston suojan piirissä. Rahasto korvaa sijoittajalle aiheutuneet menetykset silloin, kun rahaston jäsen ei ole suorittanut suojan piiriin kuuluvan sijoittajan selviä ja riidattomia saatavia sopimuksen mukaisesti. Yhdelle sijoittajalle maksettavan korvauksen määrä on 9/10 sijoittajan yhdeltä sijoituspalveluyritykseltä olevan saatavan suuruudesta, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Rahasto ei korvaa osakekurssin laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita, joten asiakas vastaa edelleen omien sijoituspäätöstensä seurauksista. Ulkomaisen palveluntarjoajan Suomessa sijaitsevan sivuliikkeen ei-ammattimaiset asiakkaat kuuluvat pääsääntöisesti palveluntarjoajan kotivaltion sijoittajan suojan piiriin.

Jos joku palveluntarjoaja tarjoaa sijoituspalveluna ainoastaan toimeksiantojen välittämistä, sijoitusneuvontaa tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestämistä ja palveluntarjoajalla ei ole hallussaan tai hallinnoitavanaan asiakasvaroja, tällaisen palveluntarjoajan asiakkaat eivät kuulu sijoittajien korvausrahaston suojan piiriin. Sijoittajien korvausrahaston suoja ei kata sijoitusrahasto- eikä vakuutustoimintaa.

2.3 Luokittelun vaikutus sovellettaviin menettelytapavaatimuksiin

2.3.1 Ei-ammattimainen asiakas

Ei-ammattimaiselle asiakkaalle on annettava ennen kirjallisen sopimuksen tekemistä sopimuksen ehdot ja riittävät tiedot pankista sekä tarjottavasta palvelusta.

Myös tiedoissa tapahtuneista olennaisista muutoksista on ilmoitettava. Tiedot on annettava pysyvällä tavalla siten, että asiakas voi tulostaa tai tallentaa ne. Tiedot voidaan antaa myös pankin verkkosivuilla, mikäli asiakas on antanut tähän suostumuksensa.

Asianmukaisuuden arvioiminen:

Tarjotessaan toimeksiantojen välittämistä ei-ammattimaiselle asiakkaalle pankin on pyydettävä asiakkaalta tiedot tämän kyseistä rahoitusvälinettä tai sijoituspalvelua koskevasta sijoituskokemuksesta ja – tietämyksestä voidakseen arvioida, onko rahoitusväline tai palvelu asiakkaan kannalta asianmukainen. Pankilla on oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin.

Mikäli pankki katsoo, ettei rahoitusväline tai palvelu ole asiakkaan kannalta asianmukainen, pankin on ilmoitettava tästä asiakkaalle. Pankin on myös kerrottava asiakkaalle, mikäli se ei voi arvioida rahoitusvälineen tai palvelun asianmukaisuutta asiakkaalle siitä syystä, että asiakas ei ole antanut kaikkia arvioinnin perusteeksi tarvittavia tietoja. Jos kyse on asiakkaan aloitteesta tapahtuvasta laissa tarkoitetun yksinkertaiseen rahoitusvälineeseen liittyvän toimeksiannon toteuttamisesta tai välittämisestä asianmukaisuusarviointia ei tarvitse tehdä.

Soveltuvuuden arvioiminen:

Pankin, joka tarjoaa sijoitusneuvontaa ja omaisuudenhoitoa, on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta, kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä sekä sijoitustavoitteista, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä tai palveluita. Pankilla on oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin.

Pankin tulee edellä hankkimiensa tietojen valossa arvioida, vastaako annettava neuvo tai tarjottava palvelu asiakkaan sijoitustavoitteita, kykeneekö asiakas kantamaan taloudellisesti mahdollisen riskin ja onko asiakkaalla tarvittavat sijoituskokemus ja -tietämys riskien ymmärtämiseksi suositeltuun toimeen.

Jos pankki ei saa riittäviä tietoja se ei saa suositella asiakkaalle kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä. Pankki voi itse arvioida minkä merkityksen antaa sille, ettei asiakas anna kaikkia soveltuvuuden arvioimiseksi tarvittavia tietoja.

2.3.2 Ammattimainen asiakas

Ammattimaiselle asiakkaalle on annettava yleiskuvaus palvelun kohteena olevien rahoitusvälineiden luonteesta ja niihin liittyvistä tyypillisistä riskeistä, jos se on tarpeellista ottaen huomioon kyseisen asiakkaan sijoituskokemus.

Soveltuvuuden arvioiminen:

Pankin, joka tarjoaa sijoitusneuvontaa ja omaisuudenhoitoa, on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta sekä sijoitustavoitteista, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä tai palveluita. Pankilla on oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin. Pankin tulee edellä hankkimiensa tietojen valossa arvioida, vastaako annettava neuvo tai tarjottava palvelu asiakkaan sijoitustavoitteita. Jos pankki ei saa riittäviä

tietoja se ei saa suositella asiakkaalle kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä. Pankki voi itse arvioida minkä merkityksen antaa sille, ettei asiakas anna kaikkia soveltuvuuden arvioimiseksi tarvittavia tietoja.

2.3.3 Hyväksyttävä vastapuoli

Hyväksyttävä vastapuoli voi pyytää pankilta kirjallisesti, että sijoittajan suojaksi tarkoitettuja menettelytapasäännöksiä sovellettaisiin sen kanssa tehtäviin liiketoimiin joko yleisesti tai yksittäisen liiketoimen osalta. Pankki harkitsee tapauskohtaisesti, suostuuko se esitettyyn pyyntöön. Muissa tapauksissa menettelytapasäännökset ja sijoittajan suojaa koskevat säännökset eivät sovellu hyväksyttäviin vastapuoliin.

3 TOIMEKSIANTOJEN TOTEUTTAMISPERIAATTEET

Toimeksiantojen toteuttamisperiaatteet kertovat ne menettelytavat, joita pankki noudattaa toteuttaessaan tai välittäessään rahoitusvälineitä koskevia toimeksiantoja asiakkaidensa puolesta päästäkseen asiakkaidensa kannalta parhaaseen mahdolliseen tulokseen.

Asiakkaan pankille antamat erityiset ohjeet ovat aina ensisijaisia suhteessa jäljempänä yksilöityihin toimintaperiaatteisiin. Asiakkaan antamien erityisten ohjeiden noudattaminen saattaa estää pankkia toteuttamasta toimintaperiaatteiden mukaisia toimenpiteitä.

3.1 Kokonaisarvioinnin perusteena olevat seikat ja niiden keskinäinen tärkeysjärjestys

Asiakkaan kannalta parhaimman mahdollisen tuloksen saavuttamiseksi pankki ottaa huomioon seuraavia seikkoja toimeksiantoja toteuttaessaan ja välittäessään: toimeksiannon suuruus ja luonne; todennäköinen toteutushinta ja toimeksiannosta aiheutuvat muut kustannukset, nopeus; liiketoimen toteuttamisen ja selvityksen todennäköisyys sekä mahdolliset muut sellaiset seikat, jotka pankki katsoo toimeksiannon toteuttamisen tai välittämisen kannalta olennaisiksi.

Pankki pitää hintaa yleensä kaikkein tärkeimpänä huomioon otettavana tekijänä silloin, kun kyseessä on

rahoitusvälineellä toteutettava tavanomaisen markkinaerän suuruinen toimeksianto. Kokonaisarvioinnin perusteena olevien seikkojen tärkeysjärjestys voi kuitenkin vaihdella asiakkaan tai toimeksiannon tai rahoitusvälineen ja toteuttamispaikan ominaispiirteiden mukaan. Muu kuin hinta voi muodostua merkittäväksi tekijäksi esimerkiksi silloin, kun kyseessä on suuri toimeksianto tai toimeksiannon kohteena on epälikvidi rahoitusväline.

3.2 Markkinoiden likviditeetin merkitys kaupankäyntipaikan valintaan

Säännellyillä markkinoilla tai muilla kaupankäyntipaikoilla kaupankäynnin kohteena olevan rahoitusvälineen paras hinta löytyy yleensä niiltä markkinoilta, joilla kyseistä rahoitusvälinettä vaihdetaan vilkkaimmin.

Pankki saavuttaa parhaan tuloksen todennäköisesti joko ohjaamalla asiakkaan toimeksiannon niille markkinoille tai siihen kauppapaikkaan, jossa kyseistä rahoitusvälinettä vaihdetaan vilkkaimmin tai toteuttamalla toimeksiannon tällaisen markkinapaikan ulkopuolella hintaan, joka heijastaa kyseisten markkinoiden hintaa.

3.3 Kaupankäyntipaikat

Pankki vastaanottaa sijoituskohteita koskevia toimeksiantoja asiakkailtaan ja toimittaa ne FIM Pankki Oy:lle välitettäväksi. OMX Helsingin Pörssissä toteutettujen kauppojen selvittäjänä toimii Säästöpankkien Keskuspankki. Muiden kuin OMX Helsingin Pörssissä toteutettujen kauppojen selvittäjänä toimii FIM Pankki Oy. Pankki voi käydä kauppaa myös muilla kuin edellä mainituilla kaupankäyntipaikoilla käyttämänsä välittäjän kautta. Pankki seuraa ja arvioi säännöllisesti käyttämiään välittäjiä.

3.4 Rahoitusvälineet, joilla käydään säännöllisesti kauppaa järjestäytyneillä kaupankäyntipaikoilla

Kohta koskee sellaisten rahoitusvälineiden kauppooja, joilla käydään säännöllisesti kauppaa säännellyillä markkinoilla, monenkeskisissä kaupankäyntijärjestelmissä tai muulla järjestäytyneellä kaupankäyntipaikalla. Kyseeseen tulevat mm.

- osakkeet, jotka on hyväksytty kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä;
- johdannaiset, jotka on hyväksytty kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä;

- rahasto-osuudet, jotka on hyväksytty kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä.

Pankki voi hoitaa tällaisia rahoitusvälineitä koskevat asiakkaiden toimeksiannot esimerkiksi seuraavasti:

- ohjaamalla toteutettavan toimeksiannon viipymättä edellä mainittujen kohtien mukaisesti valituille kaupankäyntipaikoille, tai;
- yhdistämällä toimeksiannon muihin toimeksiantoihin joko muilta asiakkailta saatuihin toimeksiantoihin tai pankin omiin liiketoimiin ja sitten ohjaamalla yhdistetyn toimeksiannon toteutettavaksi edellä mainittujen kohtien mukaisesti valituille kaupankäyntipaikoille. Yhdistäminen voi tapahtua ainoastaan silloin kun pankki uskoo, ettei yhdistämisestä todennäköisesti ole haittaa asiakkaalle. Yhdistäminen voi kuitenkin joissakin tapauksissa olla yksittäisen toimeksiannon osalta epäedullista, tai;
- toteuttamalla toimeksiannon markkinoilla tavalla, joka pankin kohtuullisen arvion mukaan tuottaa todennäköisesti parhaan mahdollisen tuloksen, tai;
- toteuttamalla asiakkaan toimeksiannot osittain tai kokonaan joko asettumalla itse asiakkaan vastapuoleksi tai suoraan toisen asiakkaan toimeksiantoa vastaan.

Edellä kuvatuissa tapauksissa toteutuksen odotetaan normaalisti tapahtuvan hintaan, joka heijastaa vallitsevaa markkinatilannetta. Sähköisessä kaupankäynnissä tekniset järjestelyt voivat rajoittaa näiden periaatteiden toteutumista.

Pankki voi asiakkaan antamalla nimenomaisella suostumuksella toteuttaa asiakkaan toimeksiantoja säänneltyjen markkinoiden tai monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ulkopuolella. Tämä voi tapahtua esimerkiksi toteuttamalla toimeksiannon omaan lukuun tai suoraan toisen asiakkaan toimeksiantoa vastaan. Pankki voi asiakkaan antamalla nimenomaisella suostumuksella olla julkistamatta osakkeita koskeva rahaintoimeksiantoja tilanteissa, joissa pankki ei markkinaolosuhteiden vuoksi voi välittömästi toteuttaa toimeksiantoa.

3.5 Rahoitusvälineet, joilla ei käydä säännöllisesti kauppaa järjestäytyneillä kaupankäyntipaikoilla

Kohta koskee sellaisia rahoitusvälineitä, joilla yleensä käydään kauppaa suoraan vastapuolen kanssa (OTC). Tällaisia rahoitusvälineitä ovat esimerkiksi

- joukkovelkakirjat, sijoitustodistukset ja muut rahamarkkinainstrumentit
- OTC-johdannaiset ja muut pankin tai muiden luomat rahoitusvälineet

Tällaisessa tapauksessa pankki yleensä antaa asiakkaalle joko viitteellisen tai sitovan hintanoteerauksen. Tämän jälkeen osapuolten kesken tehdään sopimus joko siten, että asiakas hyväksyy sitovan tarjouksen tai siten, että pankki vahvistaa hinnan asiakkaalle, jonka jälkeen asiakas hyväksyy sen. Näin toimiessaan pankki ei toteuta toimeksiantoa asiakkaansa puolesta, vaan tekee sopimuksen asiakkaan kanssa.

Jos pankki kuitenkin toteuttaa rahoitusvälineitä koskevan toimeksiannon asiakkaan puolesta, pankki tekee sen omaan lukuunsa perusteltuun hintaan. Hinnoittelu perustuu käytettävissä oleviin ja kyseiseen rahoitusvälineeseen soveltuviin ulkopuolisiin referenssi/viitehintoihin. Hinnoittelussa otetaan huomioon lisäksi muun muassa oman pääoman kustannukset, vastapuoliriski ja pankin marginaali.

3.6 Rahasto-osuudet

Kohta koskee muita kuin edellä mainittuja rahasto-osuuksia. Pankki toteuttaa asiakkaaltaan saamansa rahasto-osuuksia koskevan toimeksiannon antamalla sen viipymättä suoraan tai kolmannen osapuolen kautta rahastoyhtiölle, joka hoitaa kyseistä rahastoa.

3.7 Markkinoiden tai järjestelmien toimintahäiriöiden vaikutukset

Pankilla on oikeus poiketa tilapäisesti näistä toimintaperiaatteista markkinoiden tai järjestelmien toimintahäiriöiden vuoksi. Häiriötilanteissa pankki toteuttaa kohtuulliset toimet päästäkseen tulokseen, joka olosuhteisiin nähden on asiakkaan kannalta paras mahdollinen.

3.8 Seuranta

Pankin kulloinkin voimassa olevat toimeksiantojen toteuttamisperiaatteet on saatavilla osoitteessa www.omasp.fi. Pankki arvioi säännöllisesti toimeksiantojen toteuttamista koskevien toimintaperiaatteittensa ja toimeksiantojen toteuttamisjärjestelyidensä sisältöä ja asianmukaisuutta. Pankki ilmoittaa toimintaperiaatteidensa olennaisista muutoksista verkkosivuillaan. Muutokset ja päivitykset

tulevat voimaan sinä päivänä, jona ne julkaistaan verkkosivuilla.

4 TIETOA RAHOITUSVÄLINEISTÄ JA NIIHIN LIITTYVISTÄ RISKEISTÄ

Seuraavassa on kerrottu rahoitusvälineisiin (sijoituskohteisiin) liittyvistä yleisimmistä riskeistä. Selvitys ei sisällä kaikkia mahdollisia riskejä, joita kuvattuihin välineisiin liittyy. Rahoitusvälineiden hankintaan liittyy aina taloudellinen riski. Tuotto voi jäädä saamatta ja sijoitetun pääoman voi menettää osittain tai kokonaan. Ennen sijoituspäätösten tekemistä asiakkaan on syytä perehtyä sijoitusmarkkinoihin ja eri rahoitusvälineisiin sekä muihin sijoitusvaihtoehtoihin ymmärtääkseen sijoitukseen liittyvät riskit sekä niiden mahdolliset vaikutukset omaan taloudelliseen tilanteeseensa. Asiakas vastaa itse omista sijoituspäätöksistään ja niihin liittyvistä riskeistä. Sijoittaminen tapahtuu aina asiakkaan vastuulla.

4.1 Osakkeet

Osake on osuus yhtiön osakepääomasta. Osakkeenomistajalla on päätösvalta yhtiökokouksessa ja oikeus yrityksen mahdollisesti maksamaan osinkoon. Osakkeiden tuotto muodostuu osingosta ja osakkeen mahdollisesta arvonnoususta. Osakkeen arvoon ja kurssikehitykseen vaikuttavat lukuisat tekijät, mm. osakkeen tarjonta ja kysyntä, yhtiön toimiala, yhtiön tulevaisuuden näkymät ja arviot niistä, yleinen markkinatilanne, suhdanteet, vallitseva korkotaso ja poliittiset päätökset.

Osakkeet voidaan jakaa julkisesti noteerattuihin osakkeisiin ja noteeraamattomiin osakkeisiin. Vain julkisesti noteeratuilla osakkeilla käydään kauppaa pörssissä.

Osakkeen arvo voi tyypillisesti vaihdella voimakkaasti ja jopa koko sijoitetun pääoman menettäminen on mahdollista, mutta tuottomahdollisuudet voivat myös olla suuret. Suurimmat riskit ovat osakkeiden hinnanvaihteluun liittyvä riski sekä kaupankäynnin laajuuteen liittyvä riski. Likviditeettiin liittyvä riski on erityisen suuri noteeraamattomissa osakkeissa.

Riskien ennakoimisessa olennaista on tiedonhankinta kyseessä olevasta yhtiöstä. Osakesijoitusten riskiä

voidaan pienentää hajauttamalla sijoitusta useampaan eri osakkeeseen sekä sijoittamalla osakkeiden lisäksi esimerkiksi korkomarkkinoihin.

4.2 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahastossa monen eri sijoittajan varat kerätään yhteen ja sijoitetaan useisiin sijoituskohteisiin, jotka yhdessä muodostavat sijoitusrahaston. Rahasto jakaantuu keskenään yhtä suuriin rahasto-osuuksiin. Sijoitusrahaston omistavat siihen sijoittaneet henkilöt, yhteisöt ja säätiöt siinä suhteessa kuin ovat rahastoon varoja sijoittaneet. Sijoitusrahaston varoja hallinnoi rahastoyhtiö ja sijoitustoimintaa hoitaa ammattimainen salkunhoitaja.

Erityyppisiä rahastoja ovat esimerkiksi osakerahastot, korkorahastot ja yhdistelmärahastot.

Erikoissijoitusrahastoiksi kutsutaan rahastoja, jolla on oikeus poiketa sijoitusrahastolain asettamista sijoitusrajoituksista esim. hajauttamisen, riskinoton sekä merkintä- ja lunastus-käytännön osalta.

Erikoissijoitusrahastoiksi luokitellaan muun muassa vipu-, indeksi- ja rahastojen rahastot.

Rahaston arvo määritetään säännöllisesti, yleensä päivittäin ja se perustuu rahastoon sisältyvien rahoitusvälineiden (esim. osakkeiden, korkosijoitusten) kurssikehitykseen. Sijoittajan omistamien rahasto-osuuksien arvo voi näin ollen nousta tai laskea ja sijoittaja saattaa myös menettää osan sijoittamistaan varoista. Näin ollen rahastosäästämiseen liittyy aina riski. Tyypillisimpiä sijoitusrahastoihin liittyviä riskejä ovat markkinariski, yritysrisi, korkoriski ja valuuttariski.

Sijoitusrahastojen riskitaso vaihtelee rahastotyypeittäin ja myös samantyyppisten rahastojen riskinotossa on suuria eroja. Rahaston sijoitustoiminnan periaatteet ja sijoituskohteet selviävät kunkin rahaston esitteestä ja säännöistä. Asiakkaan tulee tutustua sääntöihin, rahastoesitteisiin sekä hinnastoon.

4.3 Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainoja ovat esim. valtion, kuntien, julkisyhteisöjen tai yritysten suurelle yleisölle sijoituskohteeksi liikkeeseen laskemat velkakirjalainat. Joukkovelkakirjalainat ovat joko vakuudellisia tai vakuudettomia. Vakuudettomia joukkovelkakirjalainoja, joilla on huonompi etuoikeusasema kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla, kutsutaan debentuurilainoiksi. Joukkovelkakirjalainat jaetaan yleensä korkoa tuottaviin ja ns. indeksilainoihin, joissa tuotto riippuu määrätyn kohde-etuuden (esim. osakeindeksin) kehityksestä.

Pääomaturvatussa indeksilainassa sijoittaja ei menetä sijoittamaansa nimellispääomaa kohde-etuuden mahdollisen epäedullisen kehityksen vuoksi vaan liikkeeseenlaskija maksaa lainan takaisin laina-ajan päätyttyä. Pääomaturva ei kuitenkaan tarkoita, että indeksilainaan sisältyisi erityinen tavallisista joukkovelkakirjalainoista poikkeava turva nimellispääoman takaisinmaksamiseksi. Sijoittajan tulee siis sijoituspäätöstä tehdessä ottaa huomioon indeksilainan liikkeeseenlaskijan vakavaraisuus ja siihen liittyvä riski.

Lainakohtaiset riskit ja tuotonlaskuperusteet määritellään kunkin lainan ehtoissa. Asiakkaan tulee tutustua lainan ehtoihin ja ottaa huomioon tuottoon vaikuttavat tekijät kuten koronlaskuperusteet, tuottokertoimet, emissiokurssi sekä merkintäpalkkio.

4.4 Johdannaisopimukset ja warrantit

Johdannainen on rahoitusväline, jonka arvo perustuu jonkin toisen, kohde-etuutena olevan arvopaperin, indeksin, valuutan, hyödykkeen tai oikeuden arvoon. Johdannaisopimuksilla pyritään suojautumaan kohde-etuuden arvon muutoksilta tai hyötymään niistä. Optiot, futuurit, termiinit ja koron-/valuutanvaihtosopimukset ovat johdannaisia.

Warrantti on arvopaperimuodossa oleva johdannainen, jolla käydään kauppaa pörssissä. Warrantilla sijoittaja saa oikeuden ostaa tai myydä kohde-etuuden (esim. osake, indeksi, hyödyke) tietynä päivänä tiettyyn hintaan. Sijoittajan suurin mahdollinen tappio on warranttiin sijoitetun pääoman menetys. Tyypillisimpiä warrantteihin liittyviä riskejä ovat markkinariski, vipuvaikutusriski, luottoriski ja valuutariski (ks. alla).

Johdannaisten hinnanmuutokset saattavat olla huomattavia ja vaihtelu suurempi kuin kohde-etuudessa. Sekä voitto että tappio voi olla suurempi kuin kohde-etuuteen tehdyssä suorassa sijoituksessa. Joistakin johdannaisopimuksista voi aiheutua sijoittajalle muita velvoitteita (esim. vakuusvaatimus) ja kustannuksia kuin hankintahinta.

Tarvittaessa asiakkaan tulee selvittää johdannaisiin liittyviä riskejä riippumattoman johdannaisopimuksen asiantuntijan kanssa.

4.5 Rahamarkkinatuotteet

Rahamarkkinatuotteet ovat korkoa tuottavia, lyhytaikaisia, alle vuoden kestäviä rahoitusvälineitä. Niitä laskevat liikkeeseen mm. valtio (valtion velkasitoumukset), kunnat (kuntatodistukset), pankit

(sijoitustodistukset) ja yritykset (yritystodistukset). Rahamarkkinatuotteiden yleisimmät riskit ovat korkotason vaihtelusta ja laina-ajasta johtuva riski (korkoriski) sekä liikkeeseenlaskijan tai talletuksensaajan maksukykyyn liittyvä riski (luottoriski). Luottoriski on suurempi sijoituskohteissa, joissa liikkeeseenlaskijan luottoluokitus on alhainen.

4.6 Omaisuudenhoitosopimus

Omaisuudenhoidolla tarkoitetaan rahoitusvälineiden hoitamista asiakkaan kanssa tehdyn kirjallisen sopimuksen nojalla. Asiakas antaa päätösvallan sijoittamisesta kokonaan tai osittain omaisuudenhoitajalle. Sopimuksessa sovituihin toimintatavoista tärkein on haluttu riskitaso, joka määrittää tuotto-odotusta, jonka perusteella omaisuudenhoitaja tekee sijoituspäätökset. Eri riskitasot ja niiden mukaiset sijoitusstrategiat tulee selvittää tarkemmin omaisuudenhoidon asiantuntijan kanssa. Asiakas vastaa aina sijoitustoiminnan taloudellisista seuraamuksista.

4.7 PS-eläkesopimus

PS-eläkesopimus on pankin tarjoama sopimus sidotusta pitkäaikaissäätämisestä. Säästövarojen maksaminen asiakkaalle alkaa, kun tämä saavuttaa silloin voimassa olevan työntekijän eläkelain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan eläkeiän, ja jatkuu 10 vuotta, ellei asiakas ilmoita kirjallisesti muuta vähintään kuukausi ennen ensimmäistä maksutapahtumaa. PS-eläkesopimus voi pitää sisällään tilituotteita, rahastoja ja arvo-osuuksia. Säästövarat voidaan maksaa takaisin ennen kuin asiakas on saavuttanut työntekijän mukaisen vanhuuseläkeiän ainoastaan hänen vähintään vuoden kestäneen työttömyyden tai pysyvän työkyvyttömyyden tai osatyökyvyttömyyden, puolison kuoleman tai avioeron perusteella.

4.8 Sijoitustuotteiden verotus

Asiakkaan tulee huomioida, että rahoitusvälineiden ostamiseen, omistukseen ja myymiseen liittyy veroseuraamuksia. Jo ennen sijoituspäätöksen tekoa, asiakkaan on hyvä tiedostaa mahdollisen sijoituspäätöksen veroseuraamukset. Lisätietoja verotuksesta löytyy verohallinnon internet-sivuilla www.vero.fi.

5 ASIAKASPALVELU JA OIKEUSSUOJA

Sijoituspalveluun liittyvissä kysymyksissä asiakkaan tulee ensisijaisesti olla aina yhteydessä pankin asiakaspalveluun. Ristiriitatilanteissa pyritään ratkaisuun ensisijaisesti neuvotellen. Jos neuvottelu ei kuitenkaan johda ratkaisuun, voi asiakas pyytää apua ristiriidan selvittämiseen Vakuutus- ja Rahoitusneuvonnasta tai viedä asian Arvopaperi- tai Pankkilautakunnan käsiteltäväksi.

Vakuutus- ja Rahoitusneuvonta, Porkkalankatu 1, 00180 Helsinki, p. (09) 685 0120, sähköposti: info(at)fine.fi

Kuluttajariitalautakunta, PL 306, 00531 Helsinki, p. 029 566 5200.

6 RAHOITUSVÄLINEIDEN ERILAISIA RISKIKÄSITTEITÄ

Alla on kuvattu lyhyesti tavallisimpia rahoitusvälineisiin liittyviä riskejä.

Luottoriski: Riski aiheutuu liikkeeseenlaskijan, takaajan tai vastapuolen kyvyttömyydestä vastata sitoumuksistaan, kuten esim. kyvyttömyydestä maksaa korkoa tai pääomaa takaisin sopimusehtojen mukaisesti.

Markkinariski: Riski aiheutuu sijoituskohteen markkinoiden (esim. Suomen osakemarkkinoiden) yleisestä tai osittaisesta heikkenemisestä.

Korkoriski: Riski syntyy korkotason heilahtelusta. Sijoituskohde voi menettää arvoaan, koska korkotaso muuttuu. Korkoriski on merkittävä riski erityisesti joukkovelkakirjalainoihin sijoittaville. Kiinteäkorkoisen joukkovelkakirjalainan suhteellinen arvo laskee korkotason noustessa. Vaihtuvakorkoisen joukkovelkakirjalainan korkotuottoa ei voi ennakoita.

Volatiliteettiriski: Volatiliteetti tarkoittaa sijoituskohteen arvon/hinnan nopeaa heilahtelua ylös tai alas. Volatiliteetin kasvaessa myös tappion ja voiton mahdollisuus kasvaa, koska osto- ja myyntihinnan välillä voi olla suurikin ero.

Valuuttariski: Vieraan valuutan määräisiin rahoitusvälineisiin liittyy valuuttakurssiriski, joka aiheutuu valuuttakurssien vaihtelusta. Vieraaseen valuuttaan sidotun sijoituskohteen (esim. rahasto-osuuden) arvo laskee, jos kyseisen valuutan arvo heikkenee.

Likviditeettiriski: Rahoitusvälineen ostaminen ja myyminen voi olla hankalaa tietynä ajankohtana. Riskiin vaikuttavat lähinnä rahoitusvälineen kysyntä ja tarjonta sekä muut tekijät, kuten markkinhäiriöt.

Verotusriski: Sijoituskohteen verotusta koskeva lainsäädäntö tai oikeuskäytäntö saattavat muuttua. Sijoituksiin voi liittyä myös sijoittajakohtaisia veroseuraamuksia. Ennen sijoituspäätöksen tekemistä asiakkaan tulee selvittää sijoituskohteen verotukseen liittyvät tiedot.

Yritysriski: Osakesidonnaisiin rahoitusvälineisiin liittyvä riski, joka aiheutuu sijoituskohteena olevan yhtiön taloudellisen menestyksen epävarmuudesta.